

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopis se ne vrača. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence

L. A.:

Dajte nam avtomatsko napredovanje!

Od nekdanj je bila poleg zahteve po stalnosti v službi ena prvih in poglavitnih teženj vsega državnega uslužbenstva zahteva po avtomatskem časovnem napredovanju. Zlasti danes se ta zahteva ponavlja neprestano in od vseh strani kot splošna želja in skupna skrb vseh panog uslužbenstva državne uprave.

Že prejšnji uradniški zakon iz leta 1923. je razlikoval dvoje vrst plače: osnovno in položajno. Osnovna plača je bila razdeljena na deset stopenj in je vsak uslužbenec po treh letih službe avtomatsko dobil osnovno plačo prve višje stopnje. Položajne plače so bile pa razvrščene po kategorijah v skupine, ustrezno činom uradnikov oz. zvanjnikov in služiteljev. Napredovanje po skupinah pa ni bilo avtomatsko, temveč je zakon predpisal samo najkrajše roke, ki jih je moral uslužbenec od dne vstopa v službo odslužiti, da je mogel biti pomaknjen v višjo skupino. Roki so bili pa določeni samo za začetne skupine, medtem ko se je v višjih napredovanje moglo izvesti brez upoštevanja določenih rokov.

Naš sedanj uradniški zakon prav tako razlikuje plačo in periodske poviške. Plača ustreza činu uradnika oz. zvanjnika ali služitelja in jo prejme uslužbenec z napredovanjem. Periodski povišek dobi pa avtomatsko po vsakih treh letih, odsluženih v dotični skupini.

Tudi sedanj uradniški zakon torej razlikuje med avtomatskim priznavanjem periodskih poviškov in na predovanjem po položajnih skupinah, za katero so v § 49. u. z. določeni samo minimalni roki. Če uslužbenec tam določeno število let v skupini odsluži, more (ne: mora) biti pomaknjen v prihodnjo višjo položajno skupino. Ti minimalni roki znašajo v X. in IX. skupini po 4 leta, v višjih skupinah pa po 3 efektivna službena leta.

V obeh zakonih je torej napredovanje državnih uslužbencev po položajnih skupinah, ki se prav za prav edino more smatrati za napredovanje sploh, — saj o priznavanju višjih stopenj osnovne plače ali periodskih poviškov ni mogoče trditi, da gre pri tem za pravo napredovanje, prepuščeno prosti presoji odločujočega oblastva. To je omejeno le toliko, da predpisuje zakon, da ne more biti nihče imenovan v višjo skupino, če ni tam praznega mesta in če ni zagotovljen proračunski kredit. Zaradi tega je zakon naročil, da mora vsako ministrstvo sestaviti in točno voditi staležnik vsega osebja. Na žalost premnoga ministrstva vse doslej takega staležnika še niso izdelala. Sicer je pa oblastvo, ki ima pravico napredovanja, popolnoma svobodno, če je ugodeno navedenima dvema zahtevama: če je uslužbenec prebil določeno število let v skupini in če je mesto v višji skupini nezasedeno ter kredit zagotovljen.

Zanima nas, kaj je vodilo zakonodavca, ko je sprejel navedene določbe. Nasproti zagovornikom avtomatskega napredovanja so navajali kot poglavitni razlog to pomanjkljivost, da bi sicer prav vsak uslužbenec, ne glede na svojo oceno in službeno sposobnost, mogel napredovati, tako da ne bi bilo nobene razlike med vestnimi in sposobnimi ter nevestnimi in nesposobnimi. Zato — trdijo nasprotniki avtomatskega napredovanja — je

mного bolje, da se dá odločujočemu oblastvu možnost izbire.

Ni dvoma, da ima ta trditev mnogo resnice v sebi, vendar se pa moramo zavedati, da bi bilo to stališče res dobro in koristno samo tedaj, če bi odločevali o napredovanjih vselej res najboljši, najbolj pošten in pravični, pa tudi objektivno nezmotljivi ljudje, ki bi se pri izbiranju ozirali izključno in edino samo na koristi službe. To bi bil zares ideal — toda prav dobro vemo, kakšna je razlika med realnostjo in tem idealom. Ljudje so pač vsi bolj ali manj — ljudje, dostopni vplivom, nagnjenjem, osebnim simpatijam, tudi izvenuradnim pritiskom in nagibom, ki so mnogokrat naravnost pravo nasprotje službenih interesov. Praksa dolgih let kaže, da je ta hvaljena možnost izbiranja najvrednejših kandidatov nevarna in škodljiva za službo in še bolj za uslužbenca same.

Kako naj bi se torej uredilo vprašanje napredovanja, da bo pravično in koristno za obe strani? Ker vemo, da je sedanj način slab, moramo iskati boljše rešitve. Ta bi se našla morebiti takó, da bi se za napredovanje zahtevala predvsem neka minimalna ugodna ocena, seveda razen določenega števila efektivnih službenih let, da bi se pa v posebnih res izjemnih in obzira vrednih primerih mogle in morale upoštevati še druge okolnosti, kakor so n. pr. izredna sposobnost, ne navadna marljivost, priznana uspešno javno strokovno udejstvovanje itd., kar bi pa moral biti vse nesporno dokazano.

Gotovo je sicer, da bi se v nenormalnih razmerah, kakršne vladajo dandanašnji po vsem svetu in tudi pri nas, tudi navzlic najskrbnejše zajemčeni objektivnosti pri izbiranju uslužbencev, ki naj se pomaknejo v višjo skupino, dogajale napake in krivice, ker je pač danes državna uprava žal izpostavljena tolikim zunanjim kvarnim vplivom, da bi tudi potem ne bilo mogoče ohraniti popolne objektivnosti. Toda nobenega dvoma ni, da je avtomatsko napredovanje, če se določijo smiselne omejitve in postavijo pravični pogoji, gotovo vsaj relativno pravičnejše kakor napredovanje po prostem preudarku odločujočega oblastva. Če priznamo načelo avtomatike za napredovanje, je prav vsem brez razlike — kolikor niso zaradi izrečne nesposobnosti izključeni — zajemčeno napredovanje, in to pod pogoji, ki so izrečno z zakonom postavljeni. — Državna blagajna ne bi bila prav nič bolj obremenjena, ker bi se mogli pač določiti daljši minimalni roki za napredovanje v višje skupine. Glavno je, da bi uslužbenci navzlic tem daljšim rokom imeli gotovost, da po poteku določenega števila let zanesljivo pridejo na vrsto.

Če se vprašanje napredovanja pravično uredi, bo to nesporno v veliko korist službe in vse državne uprave sploh. Onemogočile se bodo vsaj največje zlorabe, uslužbenci bodo dobili prepričanje, da jim zakon daje poročstvo za dosego zajemčenih pravic, odstranila se bo zagrenjenost in upravičena nejevolja, katero so doslej nezahvalno prezrti in brez razloga preterirani uslužbenci občutili doslej. S tem se izloči iz uradniških vrst medsebojna zavist, iz katere se polagoma ustvari stalno nerazpoloženje in končno celo sovraštvo. Odstranili bi se pa tudi vsi izvenuradni škodljivi vplivi in nedovoljeno poseganje v personalno

politiko drž. uprave. Uslužbenecem se ne bo treba več bati, da bodo za zakonito, vestno in objektivno uradovanje, ki ne bi bilo morda po volji posameznikom izven službenih krogov, kaznovani s tem, da jih prezro pri napredovanju. Odpravila bi se pristranost

in favoriziranje enih v škodo drugih, kar gotovo ni v prid uradovanju.

Zato mora ostati kot ena poglavitnih zahtev vseh naših organizacij težnja po čimprejšnjem zakonskem uveljavljanju načela avtomatskega napredovanja po položajnih skupinah.

Draginja in nadziranje cen

Že ponovno smo pisali o vprašanju draginje, ki postaja iz dneva v dan večja. Tudi smo ugotovili vzroke postanka in naraščanja draginje in našli, da so to predvsem omejen uvoz

na drugi strani pa nebrzdani pohlep posameznikov po prekomernem bogatstvu v škodo širokih množic.

Da bi se naraščanje draginje preprečilo ali vsaj zavrlo, je vlada izdala doslej že celo vrsto uredb in pravilnikov, ki naj bi omogočile prebivalstvu znosnejše življenje. Po uredbi o pobjanju draginje in brezvestne spekulacije ter uredbi o kontroli cen je bila izdana še vrsta drugih uredb, s katerimi je bilo uvedeno varčevanje z živili in predpisani brezmesni dnevi, nadalje o prijavljanju žitnih zalog, o pošiljanju brezvestnih spekulantov na prisilno bivanje in delo in razne ministrske odločbe o maksimiranju cen moki in drugim življenjskim potrebščinam. Pravega vidnega uspeha vsi ti ukrepi doslej niso rodili. Navzlic vsem zakonskim sankcijam, ki hudo groze prekršiteljem, draginja še naprej narašča, a delovanje vseh odborov, uradov za nadziranje cen in instanc, določenih za pobjanje draginje, se omejuje na izvajanje formalnega nadzorstva in na dovoljevanje zvišanja cen.

Zakaj se navzlic očitnemu prizadevanju oblastev, da bi se zaježila draginja, to doslej vendar ni posrečilo? Mislimo, da je prvi in glavni vzrok temu okolnost, da niso vsi ti uradi in odbori pravilno sestavljeni, da bi mogli svojo težavno nalogo smotno izvrševati. Če naj zlasti vrhovne instance za nadzorstvo nad cenami v državi res pravično in smiselno urejajo cene, je treba, da imajo zadostno število strokovnjakov, ki bodo mogli pravilno presoditi razmere na tržiščih in pravično urediti cene. Najvestnejši uradniki ali najvestnejši člani protidraginjskih odborov ne bodo kos svojim nalogam, če nimajo zadostnega strokovnega znanja, da bi mogli z lastno predurnostjo presoditi pogoje, ki oblikujejo cene in ki jih pozna le strokovnjak. Določevanje maksimalnih cen, če naj bo realno in pravično, more biti samo naloga strokovnjakov, katerim pa morajo biti na razpolago vsi potrebni statistični podatki in druga dejstva, ki jih je treba uradno zbrati in ugotoviti.

Toda tudi sodelovanje strokovnjakov samo še nič ne zaleže, če ni volje in resničnega hotenja, za vsako ceno preprečiti naraščanje draginje in določiti pravično mejo osebnemu pohlepu. Pri izvajanju vseh podobnih nalog je tudi to prvi pogoj, da vodi tako zakonodavca in izvršne organe prava socialna miselnost, ki upošteva predvsem in izključno le skupne koristi celote in države, katerim se morajo poedinci z zasebnimi interesi nepogojno umakniti. Mimo tega se pa moramo vsi zavedati še ene pomembne okoliščine, da živimo namreč v izrednem času in da je tudi naša država, čeprav sicer ni v vojnem stanju, vendar močno prizadeta od posledic vojne. Zaradi teh izjemnih razmer, ki ustvarjajo prav poseben položaj, so potrebni tudi izjemni ukrepi. Vsi tuji zakonodavci ustvarjajo izredne zakonske predpise: le pogledjmo okrog sebe! Najbolj vidne so omejitve osebne svobode,

pritegnitev vsega prebivalstva k državi obrambi in k pomožnim službam, obenem pa omejitve ali prepoved razpolaganja s svojim premoženjem, ki mora prvenstveno služiti javnim namenom. Koristi državne skupnosti so povsod postavljene iznad interesov poedincev. Države zahtevajo od svojih državljanov velike in težke žrtve, ki so nujne v splošnem interesu. Treba je pa, da so ta bremena res pravično razdeljena med vse državljane, tako da ne bo več privilegirancev in izkoriščanih.

Prav ta zavest, da sila in izjemne razmere zahtevajo nujne in trde ukrepe, in prepričanje, da ni drugega izhoda iz današnje stiske, je tolažilna, ker prepriča slehernega, da druge rešitve ni in da so vse te žrtve tudi njemu in njegovim v prid. Vse kar stori država za svojo varnost in blaginjo, stori za varnost vseh državljanov brez izjeme, za blaginjo vseh, ker tudi vsi doprinašajo žrtve po svojih močeh.

Tudi pri urejevanju cen in zatiranju draginje je treba izhajati s tega stališča: **splošnost pred posamezniki!** Zato nam je prav zdaj treba doslednosti in strogosti, da še v zadnjem trenutku omejimo izrastke sebičnosti in pohlepa, ki so že doslej rodili dovolj gorja in ki groze najširšim množicam, da jim sploh onemogočijo obstanek. V vojskujočih se državah so vojnimi dobičkarjem z uspešnimi ukrepi preprečili njihov nečedni posel, z zakonskimi predpisi je onemogočeno nagomilavanje prekomernih vojnih dobičkov, strogo nadzorstvo nad proizvodnjo in razdeljevanjem dobrin preprečuje verižništvo. Za prestopke, kakor so navijanje cen, nakupovanje in skrivanje zalog so določene najstrožje kazni, ponekod celo smrtna kazen. Zato se je tudi državam, ki so šle takoj izpočetka z vso resnostjo in doslednostjo v boj zoper vojne konjunkturiste, posrečilo vzdržati cene skoro na predvojni stopnji in so se podražili samo predmeti, ki se uvažajo iz tujine, kjer jim je cena naraščala. V raznih nevtralnih, pa tudi v vojno zapletenih državah je zvišanje cen vse do danes ostalo malenkostno, medtem ko je pri nas draginja zavzela neupravičeno širok razmah in se je bati, da se bo stanje še poslabšalo.

Če naj pa dobro mišljene in tudi smotrne vladne odredbe, izdane za ureditev gospodarskih razmer, ki jih je vojna spravila v nered, rodé pravo korist, je treba, da se tudi res strogo in dosledno izvajajo, tako da bodo ti predpisi veljali za slehernega brez izjeme, tako da bo vsakdo vedel, da ga pri prekršitvi takoj zadene zaslužena kazen. Zato je potrebno resno in vztrajno sodelovanje vseh poklicanih činiteljev, pa tudi vsega prebivalstva, kateremu so te zaščitne uredbe namenjene. Če bo ljudstvo uvidelo, da je ta borba proti izkoriščevalcem današnjih težkih razmer uspešna, bo tudi laže prenašalo bremena, ki mu jih nalaga naš čas.

To velja tudi za nas drž. uslužbence. Dobro se zavedamo, da je v današnjih razmerah takojšnja odpora z znatnim zvišanjem naših prejemkov težko izvedljiva, saj so se državni izdatki — in to v najbolj bistvenem skupnem interesu res nepogrešljivi izdatki — tako močno zvišali, da

jim sproti ni mogoče najti kritja. Ker je pa izven dvoma, da nam bo ob naščajoči draginji še nadalje nemogoče vzdržati z nezvišanimi prejemki oziroma pokojninami, je treba najti drug izhod, če ne moremo računati na višje plače oziroma pokojnine. Rešitev je neodložljiva! Bilo bi nam končno precej vseeno, ali prejemamo višje plače ali pa če se znižajo cene poglavitnim življenjskim potrebščinam, zlasti hrani, obleki in obutvi in vsem drugim vsakdanjim predmetom, brez katerih ni mogoče obstati. Zavedamo se, da moramo žrtve doprinesati vsi, toda prav tako upravičeno pričakujemo, da bodo to spoznali tudi drugi stanovni, zlasti veleposestniki, veletrgovci in industrijci, ki jim gredo sedaj posli in kupčije v klasje. Dokler morajo trpeti hudo pomanjkanje in se omeje-

vati na vseh koncih in krajih delovni sloji in nameščenci s stalnimi prejemki, kakor smo vsi mi državni nameščenci in upokojenci, toliko časa ne sme biti nedovoljenih vojnih dobičkov ne verižništva ne oderuštva. — Drugod so že vnaprej z zakoni onemogočili vsako izkoriščanje in izrabljanje države in prebivalstva zaradi izjemnih vojnih razmer. Posledice niso izostale. Trpljenje, ki ga rodi vojna in z njim zvezano pomanjkanje je vsaj kolikor toliko pravično in sorazmerno razdeljeno med vse stanovne.

Če bomo tudi pri nas delali takó, ne bo zagrenjenosti in nezadovoljstva, ker se bo vsak državljan zavedal, da je dolžan dati državi, kar terja od njega, saj daje s tem samemu sebi in si postavlja najvarnejšo obrambo zoper sleherno možnost napada.

Zborovanje finančne kontrole

Dne 5. maja je imela dravska sekcija Združenja zvančnikov finančne kontrole svoj redni občni zbor v Celju, in sicer v Celjskem domu. Zborovanja se je udeležilo veliko število članov, tako da jih je bilo od 582 rednih članov pravilno zastopanih 471. — Po uvodnih formalnostih in pozdravu zastopnikov oblastev, zlasti osebno navzočega fin. direktorja g. J. Mose-tizha, je predsednik g. Leopold Zabukovec podal poročilo. Ker so že prej prejeli vsi glavni oddelki in oddelki ter organi fin. kontrole pismeno letno poročilo, je samo v glavnem orisal delo odbora za izboljšanje gnotnega stanja članstva.

Ugotovil je pri tem, da je po več kot desetih letih borbe končno le izšla nova uredba za finančno kontrolo, ki je vsaj deloma popravila mnoge trdote in vsaj nekoliko izboljšala delovne pogoje. Do leta 1931, so zvančniki fin. kontrole prejeli osebno dopolnilno doklado, kakor organi javne varnosti. Medtem ko je sedanji uradni zakon le-tim priznal prejšnje prejemke, je finančna kontrola ta dodatek izgubila. Bila je pa tudi zapostavljena glede napredovanja, všteta let za pokojnino in disciplinske odgovornosti. Tudi je za vsako napredovanje zvančnikov pri finančni kontroli predpisano opravljanje posebnih izpitov, medtem ko teh omejitev drugod ni. Kar se pa tiče težavnosti in nevarnosti službe, je pa gotovo fin. kontrola na prvem mestu. Ni pa z novo uredbo še dokončno rešeno vprašanje uslužbenstva fin. kontrole, temveč bo treba kar najprej izdati poseben zakon za fin. kontrolo že zato, da bodo vsi predpisi v njem zbrani in da bo ves obseg teh vprašanj enotno rešen. Upati je mogoče, da bo ta zakon končno le izšel, ker je v proračunskih dvanajstihah še vnešeno pooblastilo za ministrski svet, da more izdati za fin. kontrolo uredbo z zakonsko močjo.

Finančni direktor g. Josip Mose-tizh se je nato zahvalil za topel pozdrav in poudaril, da se je z veseljem odzval povabilu, ker pozna in pravilno ceni vestno ter požrtvovalno uslužbenstvo finančne kontrole. Zato bo tudi rad, kolikor je v njegovi moči, ustregel vsem upravičenim željam osebja in podpiral vsak umesten predlog za izboljšanje položaja. Pričakuje in želi, da se bodo razmere zvančnikov fin. kontrole čimprej zpravile. Nato je govoril šef oddelka za fin. kontrolo, g. Feliks Vehovec, ki je poudaril, da ima polno pomoč in podporo v g. finančnem direktorju, potrebuje pa sodelovanje vsega osebja, če naj poverjene mu dolžnosti pravilno izvršuje. Vsi naj svojo službo vestno in točno opravljajo ter naj goje med seboj zaupanje in spoštovanje. Kot šef oddelka bo dober predstojnik, ki bo z veseljem ugotovil tudi dobre strani v službi in ki bo slehernemu, ki se mu godi krivica, skušal pomagati.

Nato je predsednik nadaljeval svoje poročilo in popisal potek prizadevanj združenih organizacij drž. uslužbencev za zvišanje prejemkov in prebral razne resolucije tega akcijskega odbora. Na žalost do danes ni še uspeha. Tudi glede spremembe pravilnika za obleko in zvišanje doklade zanj, še ni bilo ugodne rešitve (ki je pa medtem že prispela). Organizacija je tudi posredovala za prevedbo zvančnikov na položaj manipulativnih uradnikov v finančni stroki.

Iz poročila nadzornega odbora je videti, da je denarno poslovanje v redu, izdatki stvarni in res potrebni. Mnogi člani so na opomin poravnali zaostalo članarino, nekateri pa ne. — Upravni odbor je nato dobil soglasno razrešnico.

Predsednik savske sekcije g. Ignac Vukalović je pozdravil zborovalce in poročal o novem položaju finančne kontrole v banovini Hrvatski, kjer je

podrejena banu. Prvi viden uspeh je ustanovitev disciplinskih sodišč tudi za finančno kontrolo. Pripravlja se pa tudi ureditev raznih perečih zadev, vsled česar je potrebna popolna društvena avtonomija in samostojen posmrtni sklad. Savska sekcija bo zahtevala to razdelitev in pričakuje v tem pogledu podporo slovenskih tovarišev. Na ta poziv je predsednik izjavil, da je odbor ljubljanske sekcije sicer zavzel nasprotno stališče, to je proti delitvi posmrtnega sklada, da bo pa pač občni zbor odločil.

Pri volitvah je bil izvoljen s 304 proti 167 glasov naslednji upravni odbor: gg. predsednik Leopold Zabukovec, podpredsednik Mihael Šulek, tajnik Janez Šuštar, blagajnik Martin Dolenc, odbornika pa gg. Anton Snoj in Josip Smolič. V nadzorni odbor so bili pa izvoljeni gg.: za predsednika Franc Kralj, za člana pa Anton Erhartič in Valentin Hribnik.

Prihodnji občni zbor združenja bo v Celju, ker je bila večina glasovalcev za to mesto.

Sledila je debata o tem, ali naj se ustanovi skupno združenje uradnikov in zvančnikov fin. kontrole, kar dopušča nova uredba. Občni zbor se je soglasno izrekel za skupno društvo, če uradniška organizacija sprejme pogoje Združenja zvančnikov fin. kontrole.

Pri obravnavanju spremembe pravil organizacije z ozirom na novo uredbo, ki dovoljuje združevanje po banovinah, je občni zbor načeloma soglasno zavzel stališče proti delitvi organizacije in posmrtnega sklada, prav tako je pa tudi soglasno sprejel predlog in nasvet šefa oddelka, da se je treba pripraviti na morebitno delitev sklada, če bi to zahtevale tudi druge sekcije. Verjetno je, da bi samostojen posmrtni sklad tudi v Sloveniji lahko dobro uspeval. Izvolil se je nato poseben odbor, ki naj do kongresa Združenja preuči to zadevo in zbere potrebne podatke za morebitno delitev.

Končno so zborovalci sprejeli še resolucijo, ki jo bomo še posebej objavili. S tem je bil lepo uspeli občni zbor zaključen.

V slovo zaslužnemu tovarišu

Ob smrti zadnjega predsednika ljubljanske Zveze državnih nameščenecv in upokojencev, bivšega predsednika in prvega častnega člana ljubljanskega Društva državnih upokojencev, višjega davčnega upravitelja **Maksa Lillega**, so se zaslužnega pokojnika spomnili premnogi listi po Sloveniji in izven nje. Vsi so naglašali pokojnikove velike zasluge za strokovno gibanje državnega uslužbenstva, opisovali njegov ljubeznivi in plemeniti značaj ter počastili njegov spomin z iskrenimi in toplimi izrazi priznanja in hvaležnosti.

V ljubljanskem »Slovenskem Narodu« je napisal obširen življenjepis upokojeni mag. nadsvetnik, pisatelj Fran Govekar. Spominjal se je pokojnega Lillega kot osebnega prijatelja, kot uradniškega organizatorja in gentlemana v pravem pomenu besede. — Fran Govekar, ki je bil prvi urednik »Našega glasa«, je po zasluženju orisal pomen in značaj Maksa Lillega.

V ljubljanskem »Slovenskem poštarju« smo brali beležko, da je umrl dolgoletni predsednik bivše Zveze drž. uslužbencev za Slovenijo in ustanovitelj lista »Naš glas«, ki je še zdaj glasilo slovenskih državnih nameščenecv. »Odličnemu tovarišu in velikemu organizatorju naj bo ohranjen časten spomin!« S temi besedami se končuje ta notica.

V zagrebškem tovariškem listu »Naš glas« od 20. junija je pa bil objavljen velik članek, obsegajoč skoro dva in pol stolpca, v katerem se list oddoljuje pokojnemu. Iz tega članka posnemamo samo nekaj odstavkov, ki jasno kažejo, kako naši hrvatski sta-

novski tovariši spoštujejo spomin tega moža. Naj govori člankar:

»Z Lillegom je izgubilo ne samo slovensko, temveč tudi hrvatsko in srbsko uradništvo vzornega tovariša in požrtvovalnega borca za pravice, napredek in boljšo prihodnost vsega našega stanu. Posvetivši se že od svojih mladih dni delu za zbiranje in organiziranje stanovskih tovarišev, je ostal do zadnjega diha zvest svojim načelom, »nepopravljiv optimist in mladeniško veder idealist« kakor to pravilno pravi ljubljanski »Naš glas«, iz katerega črpamo življenjepisne podatke o našem nepozabnem tovarišu in sobojevniku za pravice vseh javnih uslužbencev v naši državi.«

Nato sledi izrpen opis Lillegovega življenja, končuje se pa članek z naslednjim odstavkom:

»Pokojni Lilleg je živahno in silno aktivno, s polnim poznavanjem stvari in razmer, a kar je redko in posebno dragoceno, vztrajno in odločno sodeloval v vseh stanovskih akcijah, tako v vprašanih organiziranjih, kakor tudi v vprašanih stanovskih pravic in koristi. Živahno se spominjamo, s kakšnim zagonom je branil moderna načela pri obravnavanju uradniškega vprašanja nasproti našim tovarišem iz Srbije in drugih krajev naše države, katerim so bila ta načela tedaj še tuja. Spominjamo se številnih deputacij in obiskov pri najvišjih državnih činiteljih, kjer je neustrašno, ali kakor bi mi rekli — brez dlake na jeziku — branil naše pravice že v časih, ko ta pojem sploh še ni bil znan. Spominjamo se njegove velike odpornosti, ko je že v visokih letih

V. Blasco - Ibañez:

Plemič

Ob desetih zvečer je grof Sagreda prišel v svoj klub na Kapucinskem bulvarju. Prihitele sluge so mu naglo odvezli palico, cilindar in razkošni kožuh, pod katerim se je, ko ga je odložil, za-blestela neomadeževana belina naprsnika in gardenija v gumbnici, vsa ta brezhibna belo črna uniforma, izraz obzirnega razkošja odličnega gospoda, prihajajočega od večerje.

Novica o njegovem gospodarskem polomu se je že raznesla. Sijajno je pogljal svoje premoženje, ki je pred petnajstimi leti vzbujalo v Parizu vsesplošno pozornost, in je bilo zdaj do kraja izčrpano. Grof je živel od ostankov svojega preobilja. Sluge, ki so tekali okrog njega, so prav dobro vedeli za njegov polom, toda niti najrahlejši sled kake nesramnosti ni kalil brezbarvnega sija njihovih oči. Tako plemenit gospod! Kar skozi okna je razmetaval denar kakor pravi velikaš, in to s tako plemenitostjo! Bil je pa zares pristen plemič in ne eden tistih poljskih grofov, ki jih vzdržujejo ženske, niti izmed italijanskih markizov, ki nazadnje končajo kot sleparji pri igri ali pa eden izmed bojarjev, ki so časih celo v službi policije. Bil je plemič, španski grande, čigar pradede opeva že Romancero.

Grof je stopil v klub s ponosno dvignjenim čelom in pozdravil prijatelje z rahlim in komaj opaznim nasmeškom, v katerem se je mešala vzvišenost in malce prezira.

Blizal se je štiridesetim, toda ostal je še zmerom »lepi Sagreda«, kakor so ga nekoč krstili jutranje jahalke v Bulonjskem gozdiču. Posamezni beli lasje na sencih, komaj označene gubice na koncu obrvi so razkrivale trudnost preveč vročičnega življenja. Toda oči so ostale še vedno mlade, žareče in otožne hkrati: oči, zaradi katerih so mu prijatelji in ljubice vzdeli priimek »Zamorec«. Vikomt de la Tremissinière, nagradjenec umetnostne akademije, ga je imenoval Velasqueza zaradi njegove temno-rjavo opaljene, narahlo zelenkaste polti, zaradi črnih in trdih brk in težkega pogleda.

V klubu so se razgovarjali o Sagredovem polomu s pritajenim sočustvovanjem. Ta ubogi grof! Nobeno upanje mu ni več ostalo: prav nobene nove dediščine! Nikjer niti nobene ameriške milijonarke, ki bi se zagledala vanj in v njegove plemiške naslove! Treba bo kaj ukreniti za rešitev!

Sagreda si ni delal nobenih utvar o svoji prihodnosti. Že dolgo časa je bilo tega, da so mu vsi sorodniki, ki bi ga z ugodnim volilom mogli spet spraviti na noge, storili uslugo in zapustili to solzno dolino. Na Španskem je imel samo še nekaj oddaljenih bratrancev, zlahtnih gospodov, ki so jih vezale z njim zgodovinske vezi bolj kakor pa družinska ljubezen in od katerih ni imel pričakovati drugega kakor dobre svete in pridige zaradi svoje blazne razsipnosti. Vse je bilo pač končano... Petnajst let razkošnega življenja je požrla vso bogato dediščino. Njegove pristave v Andaluziji s čredami krav in kobil so dobile

druge lastnike, potem ko so svojega sijajnega gospodarja, ki je bil zmerom odsojen, komaj spoznale. Nato so drugo za drugim razsežna žitna polja v Kastiliji prešla v tuje roke, prav tako kakor riževi nasadi v Valencijski soseski in njegove graščine v Severnih pokrajinah, vse to knežje premoženje starodavnih grofov Sagredskih, ne vstevši bogate dediščine različnih tet, ki so ostale pobožne samice in ne vstevši obilna volila drugih sorodnikov, pomrlih od starosti po svojih starodavnih gradovih.

Pariz in elegantna kopališča, vse to je v nekaj letih požrla vse bogastvo, nagromadeno v teku stoletij. Spomini na njegova šumna ljubimkanja z dvema igralkama, ki sta bili ravno v modi, otožen smehljaj kakega ducata svetških dam iz visoke družbe, že izbrisan sloves raznih dvobojev, nekaj varljiv ugled pogumnega in neobčutljivega kvartopirca, sloves kavalirskega pretepača, nedostopnega v stvarih časti, to je bilo vse, kar je po polomu ostalo »lepemu Sagredi«.

Živel je od svojega imena, najemal zmerom iznova dolgove pri dobaviteljih, ki so se spominjali podobnih težav in upali, da se bo spet spravil na noge. Če bi vse niti popokale, se bo odločil za kako skrajnost. Ubije se ne, zakaj može kakor on se ne ubijajo, razen zaradi igralskih dolgov ali zaradi častnih zadev. Njegovi slavni predniki so mnogokrat bili dolžni raznim majhnim ljudem ogromne zneske, ne da bi bili zaradi tega vsaj pomislili na samomor. Kadar mu upniki zadržujejo svoje možne, ali bi mu grozili s sodnijskim škandalom, bo grof Sagreda pač našel dovolj poguma, da

se iztrga slodkemu pariškemu življenju. Vpiše se v tujsko legijo ali pa se odpelje v Ameriko, ki so jo zavojevali njegovi pradedi, vojaki in kolonizatorji. Kot cowboy bo na konju dirjal po pampah južnega Čilea ali pa po neskončnih patagonskih ravninah.

Do tega konca, ki se ga je tako bal, mu je preostajalo še žalostno življenje iskanja primernih načinov, ki ga je sililo, da se je neprestano moral lagati. Z zadnjega potovanja v Španijo, kjer je pospravil ostanke svoje dediščine, se je bil vrnil z mladim podeželskim dekletom, čigar goreča in pohlevna nežnost je bila sestavljena iz občudovanja v enaki meri kakor iz ljubezni.

In ko je srečal ideal svojih sanj, glej, pa mu je denar ušel iz rok za zmerom. Z nesrečo je prisledla za njegovo mizo ljubezen. Sagreda, ki je objokaval izgubljen bogastvo, se je zdaj boril, da si ohrani razkošno gospodinjstvo. Živel je še zmerom v istem dvorcu, ne da bi zmanjšal izdatke, in poklanjal svoji prijateljici prav tako bogata darila kakor nekdanjim ljubicam. In skoro očetovsko zadovoljstvo je občutil spricho otroškega presenečenja in preprostega veselja ponižnega dekleta, ki ga je vse to razkošje kar omamilo.

Sagreda se je pogrezal globlje in globlje... s smehljajem na ustnah, z zadovoljenjem zaradi prestnega sna, ki bo poslednji in ki se je čudežno nadaljeval. Sreča, ki mu je bila v zadnjih časih mačeha, se je zdelo, da mu prihaja na pomoč, kakor da jo je ganilo njegovo novo življenje. Vsak večer, ko je povečerjal v modernem restavrantu s prijateljico, jo

brez pomišljanja prevzel naše ne le telesne napore, marveč mnogokrat tudi moralna ponižanja, kakršna neusmiljeno prinaša s seboj vsaka resnejša socialna borba. Spominjamo se in s polnim priznanjem hvaležno še danes potrjujemo njegov tovariški nastop ob priliki znanega našega odločnega gibanja v decembru leta 1919., ko se je kot predsednik ljubljanske Zveze pridružil Savezoma v Splitu in Zagrebu v akciji za zvišanje uradniških plač, s čimer je doprinesel dober del k doseženim zadovoljivim uspehom. V tem trenutku je bilo tovarštvo postavljeno na preizkušnjo in on je to preizkušnjo resno in dostojno prestopal. Nam mlajšim tovarišem je bil pokojni Lileg naravnost vzor požrtvovalnega, nesebičnega in doslednega stanovskega

ga borca, kakršne bi bilo treba iskati z lučjo v roki. S svojim premišljenim in vdanim delom si je zadolžil ne le slovenske, temveč tudi hrvatske tovariše, ko jim je pokazal pot, kako je treba tovariško ne le samo čutiti, temveč tudi delati ob vsaki priliki in na vsakem kraju, v službi in izven službe, v aktivnosti in v pokoju.

Spominjamo se s hvaležnostjo vsega, kar je storil za našo splošno blaginjo, njegov spomin pa bomo ohranili svetel in trajen. Slava nepozabnemu tovarišu in soborcu Maksu Lilegu!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Grob se za grobom vrsti . . .

† Ravnatelj Fran Golob.

Spet je posegla med vrste naših prijateljev smrt in z neusmiljeno roko pretrgala nit življenja zvestemu tovarišu, neutrudnemu stanovskemu delavcu in vrlemu možu - poštenjaku. Izgubili smo z njim resničnega prijatelja, kakršnih nam jih je ostalo samo še tako malo.

Na nedeljskem izletu v Kamniški Bistrici se je dne 23. junija smrtno ponesrečil ravnatelj ljubljanske tobačne tovarne, **Fran Golob**. Blagi pokojnik je bil dobro znan in priljubljen tudi izven vrst svojih ožjih stanovskih drugov — monopolskih uradnikov, ker se je zlasti v prejšnjih letih nadvse živahno in uspešno udeleževal v uradniškem strokovnem gibanju.

Rodil se je leta 1887. v Ljubljani, kjer je služboval večino svojega življenja z izjemo krajših presledkov na Dunaju in v Banjaluki. Bil je izredno sposoben in odličen uradnik, tako da je komaj 50 let star postal leta 1937. že ravnatelj ljubljanske tobačne tovarne. V tej lastnosti je mogel prav po-

kazati vse svoje velike strokovne zmožnosti, dokazal je pa na tem uglednem službenem položaju tudi svoje resnično razumevanje socialnih potreb in težko podrejenega osebja. Bil je do skrajnosti značajan, pravičen in nepristranski predstojnik z globoko čutečim srcem in zlato dušo.

Blagopokojni ravnatelj Fran Golob je bil pa tudi vse do zadnjega zaveden stanovski organizator. Dolga leta je v bivši Zvezi drž. nameščencev in upokojencev večje zastopal »Združenje monopolskih uradnikov kraljevine Jugoslavije«, čigar ljubljansko sekcijo je vodil do zadnjega kot njen predsednik. Bil je svojčas tudi delaven član tiskovnega odseka »Zveze« in storil mnogo za »Naš glas«, katerega je ostal zvest in naklonjen prijatelj do svoje prerane tragične smrti.

Naj bo ravnatelj Franu Golobu, plemenitemu človeku, zvestemu tovarišu in preizkušenemu delavcu za naše skupne stanovske koristi ohranjen neminljiv spomin! »Naš glas« ga ne bo pozabil!

Prav tako kot pri nas!

»Naš list je v denarni in sotrudniški stiski. Vse se draži, a ker p. t. t. uslužbenci nismo dobili zvišanih prejemkov, si ne upamo povišati naročnine. Tako ostane še naprej, če ne nastopijo še bolj izredne razmere, pri skromni naročnini 20 dinarjev za vse leto. Ker smo skromni in ne iščemo denarnega dobička, smo takoj ob začetku izhajanja določili najnižjo mogočo naročnino, in bi želeli pri tej tudi ostati.« Tako piše v svoji okrožnici naročnikom »Slovenski poštar«, ki izhaja v Ljubljani enkrat na mesec v precej manjši obliki od našega glasila.

Dodaja še tole: »Zaradi tega nikakor ne moremo trpeti, da bi po več-

krat prosjačili za nakazilo tistih par bornih dinarjev. Za veliko večino naročnikov te besede ne veljajo, ker plačujejo vestno in točno, še za daljšo dobo in več nekateri kakor so dolžni. Tem vsa čast, hvala in priznanje...! Pač pa je skrajni čas, da se zavedajo svoje dolžnosti tisti, ki so še od lani v zaostanku. Neplačujočih naročnikov ne bomo več držali v evidenci, ampak jih bomo črtali, ker nam prizadevajo samo stroške in pisarije. Še hujša križa je duhovna. Ta se zrcali v tem, da nihče več ne piše v list. Vse je menda postalo apatično in čaka na konec sveta ali kaj. Včasih je kdo kaj strokovnega napisal, drugi je potožil nad te-

je pustil v gledališču in odšel v klub, v edini kraj, kjer ga je čakala sreča.

Tod ni igral za visoke zneske, zadovoljeval se je s skromnimi partijami, ki jih je igral z najbližjimi prijatelji, mladostnimi tovariši, katerim je ogromno premoženje dovoljevalo, da so nadaljevali veseljaško življenje in ki so, bogato poročeni, od minulosti ohranili navado obiskovati odlične krožke.

Komaj je grof vzel karte v roko, že se je zdelo, da mu je sreča sedla ob stran. In prijatelji, ki se niso naveličali izgubljati, so ga vabili vsak večer na partijo: ah, saj ni dobival bog ve koliko! Povprečno je vsak večer priigral kakih 10 do 15 zlatnikov. Včasih celo do štirideset, toda zaradi teh skoro vsakodnevnih dobičkov je lahko prispeval k pokritju stroškov za svoje gosposko življenje in ohranjal prijateljici razkošje ljubezni, med tem ko je sam spet začenjal dobivati upanje. Kdo ve, kaj mu je prihodnost še vse prihranila?

Ko je opazil v eni izmed soban vikomta de la Tremisssière, ga je Sagreda s prijateljskim nasmeškom pozdravil:

»Bova partijo?»

»Kakor želite, dragi Velasquez.«

»Po pet frankov vsakih sto točk, da ne bova pretiravala, ker vem, da vas obrem.«

Igra se je takoj pričela in sreča je ostala zvesta Sagredi, ki je neprestano dobival, navzlic najbolj napačnim kombinacijam in celo brez adutov. Kakor je bila njegova igra slaba, soigralec je igral še slabše. Že je imel grof pred seboj pet in dvajset lujev, ko se je neki znanec, ki

se je dolgočasno sprehajal iz sobane v sobano, ustavil ob igralcih in se očitno zanimal za igro. Sprva je stal za Sagredo, nato je stopil za vikomta, ki je bil očitno v zadregi in ga je znančeva navzočnost dražila.

»Saj to je vendar blazno!« je nenkrat vzkliknil opazovalec. »Saj ne igrate prav, vikomt! Zalagate adute in obdržite same slabe karte. Kakšna bedarija!«

Nič več ni mogel reči, Sagreda je položil karte na mizo.

Bil je zelenkasto bled. Z očmi, ki so se mu prekomerno razširile, se je zapičil v vikomta, nato je vstal:

»Razumel sem,« je hladno dejal. »Dovolite mi, da se umaknem.«

In z živčno kretnjo je porinil pred prijatelja kupček zlatnikov.

»To je vaše!«

»Ampak, dragi moj Velasquez, ampak Sagreda!... dovolite, da vam pojasnim...«

»Dovolj je, gospod! Ponavljam vam, da sem razumel!«

V očeh mu je zagorela lučka, ki so jo prijatelji dobro poznali. Videli so jo ob prilikah, kadar je po kratkem prepiru ali žaljivi besedi dvignil rokavico s starodavno kretnjo prezira.

Toda naglo se je obrzdal in se nasmešnil z ljubeznivostjo, da se je človeku naježila polt:

»Hvala vam tisočkrat, vikomt!... Takih uslug ni mogoče nikoli pozabiti... Ponavljam vam izraz globoke hvaležnosti!«

SKODELICA SLADNE KAVE JE SKODELICA ZDRAVJA!

Kneippova
SLADNA KAVA

žavami p. t. t. službe, nad nevzdržnimi razmerami v tem ali drugem kraju itd. Zdaj je vse obmolknilo... Zdaj se pravi: hajdi, urednik, napolni dvajset stolpcev »Slovenskega poštarja«, delaj kar hočeš, dvajsetega mora biti številka polna v rokah naročnikov! — Zato prosimo podpore zlasti v tem pogledu. Naj se kdo zgane in kaj napiše. Saj ni potrebno, da je vse prav in lepo, bomo že tako prirojili, da bo dobro. Samo dovolj prostora za popravke naj puščajo. Če se v tem pogledu kaj ne spremeni — potem bo treba zaključiti z izdajanjem »Slovenskega poštarja«.

Vse povedano velja skoro dobesedno tudi za »Naš glas« in kaže, da

so današnje žalostne razmere splošen pojav, ki je zajel vse slovensko državno uslužbenstvo in upokojence. Kakor upamo in želimo, da bo uspelo dobro urejevanemu »Sloven, poštarju« ohraniti se, tako smo prepričani, da bo tudi »Naš glas« lahko nadaljeval svojo važno in odgovorno nalogo, če se bodo naročniki in drugi naši tovariši zavedali pomena neodvisnega lastnega skupnega glasila. Zlasti mlajšim tovarišem pa velja poziv, naj se vsaj ob dvanajsti uri zavedajo svojih dolžnosti do celote in svojega stanu. »Naš glas« moramo ohraniti in vzdržati dokler ne nastopijo spet normalne razmere. Zato vsi na delo! Zase dela, kdor dela za svoje stanovsko glasilo!

Vestnik

Važno opozorilo. Z današnjo številko stopamo v tretje četrtletje. Zato prosimo vse p. n. naročnike, da se poslužijo priloženih čekovnih položnic in nakažejo zapadlo naročnino, kdor pa more, naj plača naročnino vnaprej. Vse, ki imajo zaostanke, pa še posebno vljudno vabimo, naj svoj dolg poravnajo. Kdor bi pa lista ne hotel več obdržati, naj ga pa vsaj vrne, obenem pa plača zaostanek. Od rednega plačevanja naročnine je odvisen obstanek lista. Komur je za ohranitev našega edinega skupnega stanovskega glasila, bo svoje naročniške dolžnosti v redu izpolnil.

Resolucija beograjskega akcijskega odbora. Na seji beograjskega akcijskega odbora, katere so se udeležili tudi zastopniki iz Ljubljane, Zagreba in vseh drugih banovinskih mest, so dne 17. junija sprejeli daljšo resolucijo, iz katere posnemamo ugotovitve, da je gmotni položaj javnih uslužbencev spriču izredne druginje, ki stalno narašča, ostal vse do danes nespremenjen.

Zoper izkoriščevalce današnje stiske doslej še niso bili storjeni dovolj uspešni koraki, ki bi bili mogli preprečiti izrabljanje splošne revščine. Akcijski odbor je sprejel novi list »Reč istine«

za skupno glasilo. Na seji zastopanih 21 strokovnih organizacij je sklenilo, z vsemi sredstvi podpirati akcijski odbor, da bo mogel kar najprej doseči izpolnitev naših skupnih splošnih teženj, vsebovanih v resoluciji od 28. februarja t. l.

Stanovski tisk. Dne 6. junija je izšla prva številka novega lista za gospodarska, socialna in kulturna vprašanja državnih in samoupravnih uslužbencev, pod naslovom »Reč istine«. Novi list, ki izhaja v Beogradu, bo skušal zbrati okrog sebe vse javne uslužbence v državi in bo obravnaval vsa vprašanja, ki se tičejo našega stanu. — V Beogradu je izšla nedavno prva številka novega strokovnega lista »Savremena pošta«. Ta »strokovni časopis za pošto in telekomunikacije« bo izhajal vsaka dva meseca. Za poštne uslužbence bo stal na leto 30 dinarjev. Objavlja vrsto člankov o strokovnih poštinih vprašanjih.

Pravilnik o človekoljubnih ustanovah. Trgovinski minister je spet podaljšal rok, s katerim se odlaga uveljavljanje pravilnika o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov z primer bolezni in o skladih za pokojninsko zavarovanje, in sicer do konca julija 1940. To pa le za take človekoljubne ustanove, ki se bavijo z za-

In s pozdravom velikega gospoda je odšel z enakim izrazom kakor v najsijajnejših dneh svojega preobitja.

—o—

V kožuhi, ki je puščal odprt brezhibni naprsnik, je grof Sagreda hitel po bulvarju. Ljudje so zapuščali gledališča; sijajno znotraj razsvetljeni avtomobili so drseli mimo in nudili nagel privid dragocenih peres, belih razgaljenih prsi in draguljev. Španski grande je korakal v nasprotno smer in se posluževal komolcev, kakor da se mu mudi, ne da bi sicer vedel kam gre, ne da bi se bil zavedal kraja, kjer hodi.

Dolgove delati, to gre. Dolgovi ne onečašajo plemiča. Toda sprejemati miloščino!... V mračnih urah ga ni nikdar spreletela zona ob misli, da vzbuja njegov polom zaničevanje, da ga prijatelji zapuščajo, da se izgublja v skrajnih živah družbe. Toda biti predmet pomilovanja!...

Nepotrebna komedija! Prijatelji, ki so se mu nasmihali kakor prejšnje čase, so prodrli v skrivnost njegovega pomajkanja in dogovorili so se, da mu bodo dajali v bogajme drug za drugim s tem, da so se delali, kakor da hočejo igrati z njim. Vsi ti stari prijatelji so poznali kruto resničnost in celo natakariji v klubu, ki so se mu, kakor so bili navajeni, priklanjali, kadar je šel mimo njih. On pa revež, ki so ga imeli vsi za norca, on je pa stopal po svetu z izrazom plemiča, se slovesno ogrinjal z izginulo veščino, podoben mrtvemu Cidu, ki je še po smrti, privezan na bojnega konja, navidezno zmagoval v bitkah.

Zbogom grof Sagredski! Potomec podkraljev in pokrajinskih namestnikov bi mogel biti brezimen vojak v legiji obupancev in hlatežev; mogel bi biti pustolovec v neobljudenih deželah in ubijati, da se preživi; mogel bi brez trepetja gledati, kako se potaplja njegovo ime pred sodnim dvorom... toda živeti od usmiljenja prijateljev...

Zbogom poslednja utvara! Grof je bil pozabil na prijateljico, ki ga je pričakovala v nekem nočnem restavrantu. Nič več se je ni spominjal! Bilo je kakor da je ni nikdar poznal, kakor da sploh nikoli živela ni. Vse kar mu je še pred nekaj urami krasilo življenje, je bilo za zmerom izbrisano. Korakal je sam s svojo sramoto... Zmerom hitreje, kakor da zdaj vé, kam gre. V zmedenosti je porogljivo mrmral, ne da bi se zavedal tega, kakor da pripoveduje to nekomu, ki koraka za njim:

»Hvala vam tisočkrat, hvala vam tisočkrat!«

Ob zori sta dva strela razburila speče ljudi v nekem hotelu blizu saint-lazarske postaje, v eni tistih slaboglasnih hiš, ki nudijo ugodno zavetje ljubezni, spočiti na ulici. V neki sobi so našli natakariji na oguljeni preprogi ležečega moža v brezhibni večerni obleki z razbitim čelom. V njegovih očeh, ki so bile motno črne, je bilo še malce življenja. Toda tam ni bilo brati sladkega spomina na ljubljeno prijateljico. Poslednja misel, ki jo je pretrgala smrt, je veljala prijateljstvu, ki je bilo tako grozno v svojem pomilovanju; žalitvi, ki mu jo je povzročilo bratovsko sočutje, žaljivo v svoji plemenitosti!

varovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za primer bolezni.

Napredovanja v finančni kontroli. Finančni minister je izdal pristanek za napredovanje vseh uradnikov fin. kontrole, ki služijo na področju banovine Hrvatske in izpolnjujejo pogoje iz člena 7. nove uredbe o organizaciji fin. kontrole. — Napredovanj v prvo skupino zvančnikov oziroma postavitev za uradnike fin. kontrole po vsi verjetnosti za enkrat še ne bo, ker v proračunu ni bilo zvišano število stanje v dotičnih skupinah.

Napredovanja učiteljstva. Letošnje šolsko leto je bilo glede napredovanj učiteljstva nekoliko ugodnejše od prejšnjih. Od minulega septembra je v vsej državi napredovalo 7441 učiteljev oziroma učiteljic, poleg tega pa še v banovini Hrvatski okrog 2000. Upati je, da bodo v kratkem sledila še druga napredovanja. Organizacija je skušala doseči, da bi se v prihodnje razpisovala vsa prosta učiteljska mesta, ne pa le slaba, to je taka v oddaljenih, manjših krajih, medtem ko so se dobra mesta oddajala brez razpisa. Tudi je ljubljanska sekcija JUU posredovala, naj bi se vsemu učiteljstvu, ki služi ob državni meji ali pa v narodnostno mešanih krajih, priznala posebna pavšalna mesečna nagrada. Sploh naj se pa za vse državne nameščenke opusti III. draginjski razred doklad. Končno je bilo letos mogoče doseči, da bodo pogodbeni učitelji mogli opraviti dopolnilne izpite, s čimer jim bo končno le odprta pot v državno službo.

Pokojninski sklad pogodbenih poštarjev. »Službeni list« objavlja v 48. kolu od 15. junija t. l. uredbo o pokojninskem skladu pogodbenih poštarjev. Pri poštnem ministru se je namreč s to uredbo, ki je bila podpisana dne 30. marca t. l., ustanovil poseben pokojninski sklad za izplačevanje pokojnin pogodbenim poštarjem in njihovim družinam. Uredba ima 36 členov in ureja vprašanje vlaganja in odmere osebne ter rodbinske pokojnine, ima pa tudi določila o odpravnini, pogrebnini in vsem drugem, kar je v zvezi z vprašanjem pokojnin pogodbenih poštarjev.

Novi kovanci. Dosedanji srebrni kovanci po deset dinarjev se do 31. avgusta t. l. vzamejo iz prometa, tako da jih bo mogoče po 1. septembru 1940. zamenjati brez odbitka z na novo kovanim denarjem samo še v teku šestih mesecev, in to le pri blagajnah Narodne banke in državnih finančnih ustanov. — Novi kovanci po deset dinarjev so iz čistega niklja, imajo premer 23 mm in tehtajo 5 g. — Stare kovanice po dvajset dinarjev in stare enodinarske kovanice, ki oboji niso več zakonito plačilno sredstvo, je mogoče zamenjati brez odbitka z novo kovanim denarjem samo pri blagajnah Narodne banke in njenih podružnic ter pri blagajnah davčnih uprav, poštne hranilnice, vseh pošt in drugih državnih finančnih ustanov. Stare srebrnike po dvajset dinarjev je mogoče zamenjati še do 1. novembra t. l., kovanice po en dinar pa do 20. oktobra 1940.

Prevedba pokojnin vojaških uradnikov. Ze nekajkrat smo pisali, da je zadnja uredba od 8. marca t. l., št. M. S. 319, določila tudi, da se vse pokojnine častnikov in njihovih družin prevedejo po predpisih zakona o ustroju vojske in mornarice iz l. 1931. Dela za prevedbo so že v teku in je večina prizadetih častnikov ozir. njihovih družin že vložila prošnje s potrebnimi listinami. Gre edinole za vprašanje, ali ve-

lja ta predpis o prevedbi tudi za upokojene vojaške uradnike in njihove družine ali ne. Uredba sama sicer izrečno ne naveda tudi vojaških uradnikov, vendar pa ni dvoma, da velja tudi zanje, saj so po naših sedanjih in prejšnjih srbskih predpisih voj. uradniki popolnoma izenačeni s častniki. Zato mislimo, da bi bilo treba tudi njihove pokojnine prevesti, enako kakor častniške.

Iz organizacij

Zborovanje narodnih železničarjev. Osrednji odbor Združenja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev je sklical za dni 26. do 28. julija svoj redni občni zbor v Novem Sadu. To bo že XXII. občni zbor te organizacije. Glavni dan kongresa je v nedeljo, dne 28. julija.

Profesorsko zborovanje. Jugoslovansko profesorsko društvo je sklicalo svoj letošnji redni občni zbor za dne 5., 6. in 7. julija v Beogradu. Na dnevnem redu je bila tudi sprememba in spopolnitev društvenih pravil, kar je potrebno zaradi ustanovitve banovine Hrvatske. — Ker pa zborovanje zaradi splošne prepovedi zborovanj ni bilo dovoljeno, je kongres odložen do septembra. — Kreditna in podporna zadruga profesorskega društva z o. j. po trg. zakonu v Beogradu ima pa dne 5. julija svoj XV. občni zbor v Beogradu.

Zborovanje uradnikov finančne kontrole. Redni letni občni zbor Združenja uradnikov finančne kontrole, ki je bil sklican za 16. junija, je bil za nedoločen čas odložen zaradi splošne prepovedi zborovanj. Dan občnega zbora se bo naknadno vnovič sporočil.

Iz učiteljske organizacije. Konec maja so zborovali v Ljubljani predstavniki okrajnih učiteljskih društev JUU z odborom

ljubljanske sekcije. Na zborovanju je predsednik opisal tudi vsa prizadevanja akcijskega odbora vseh organizacij drž. uslužbencev in omenil vse prizadevanje in razna odposlanstva, ki so naletela povsod na popolno razumevanje, čeprav niso dosegle uspeha. Omenjal je tudi akcijo za ustanovitev Zveze državnih in samoupravnih nameščencev. Zborovalci so zavzeli stališče naj se najprej ustanovi organizacija, šele nato naj se pa prične akcija za izdajanje lastnega glasila.

Pogodbeni poštarji se tikajo. Pod tem naslovom je objavil ljubljanski »Slovenski poštar« tole vest: »Na predlog tov. Janeza Marovta, predsednika Društva drž. pogodbenih poštarjev za dravsko banovino, je občni zbor tega društva dne 5. maja t. l. soglasno sklenil, da se vsi poštarji — ne glede na starost in spol — med seboj tikajo. Toliko v vednost onim, ki niso bili navzoči na občnem zboru.«

Dom finančne kontrole v Goričah. Združenje zvančnikov fin. kontrole ima v Goričah pri Trziču na Gorenjskem svoje društveno okrevališče, v katerem dobe vsi člani organizacije prijetno bivanje in oskrbo za izredno nizko oskrbnino 22 din na dan. Do doma vodi pot od postaje Križe-Golnik, vsak ponedeljek, sredo in soboto je pa tudi ugodna avtobusna zveza iz Gorič v Kranj in obratno.

Upokojenec

Nedosednosti uredbe o zvišanju doklad. Zadnja uredba, s katero so se na novo uredile in deloma zvišale osebne doklade raznim vrstam upokojencev, je močno razočarala velik del upokojencev. Mnogo jih je namreč bilo prezrtih, zlasti nižjih kategorij, ki so v splošnem prejele tudi znatno manj kot pa upokojenci z višjimi pokojninami. Kako so se določila načela za priznanje poviškov, iz uredbe same ni mogoče razbrati, zdi se pa, da so se poviški določali čisto slučajno in brez prave doslednosti. Tako se je moglo dogoditi, da se pojavljajo take anomalije, kakor je sledeča: Vdova po učitelju je do 1. aprila t. l. prejela skoro na dinar natančno toliko kakor neka upokojena učiteljica. Po novi uredbi se je pa to razmerje tako spremenilo, da dobiva zdaj učiteljica — osebna upokojenka za celih 200 din manj kakor učiteljeva vdova. Torej dobiva ta, ki si je sama pridobila pravico do pokojnine s svojim delom, nižjo doklado od vdove, ki ji pritiče pokojnina po moževi zaslugi. Do tega je moglo priti, ker so po novem osebne doklade za vdove sorazmerno više odmerjene kakor one osebnih upokojencev. Tudi ta primer kaže, da bo treba to uredbo temeljito pregledati in popraviti.

Še o prisilnem članstvu v organizacijah. Zadnjič smo poročali, da je sarajevsko društvo drž. upokojencev iz drinske banovine stavilo predlog, naj država s posebno uredbo prisili vse upokojence k vstopu v postoječa banovinska upokojenska društva.

Proti temu zahtevku smo že takrat navedli načelne pomisleke in ga odločno odklonili. Kakor je videti prevladuje to stališče tudi med drugimi banovinskimi društvi upokojencev, ker je vodeča organizacija v Zagrebu izjavila, da s to zahtevo ne soglaša, ker mora imeti vsak upokojenec svobodno voljo in izbiro, tako da se ne sme nihče siliti k vstopu v katero koli organizacijo, če tega sam noče storiti. Tudi ljubljansko upokojensko društvo se je pridružilo temu nadziranju.

Nakazilo in izplačevanje pokojnin. Pogostoma se dogaja, da morajo posamezni na novo upokojeni uslužbenci dolgo časa čakati na izplačila pokojnine, čeprav imajo že upokojitveni dekret in tudi celo odločbo o odmeri pokojnine. Krivda za to je večstih v tem, ker njihovo resorno ministrstvo še ni izposlovalo plačilne naredbe pri finančnem ministru, v mnogih primerih pa tudi okolnost, da je glavna kontrola vložila tožbo na državni svet proti odmeri pokojnine. Pogostni so tudi primeri, da se izplačilo pokojnine zavleče, ker upokojenec zadnji aktivitetni nakazovalec ne dostavi pravočasno izplačujoči blagajni tako imenovanih denarnih podatkov za novega upokojenca in ne sporoči dneva njegove razrešitve od aktivnega službovanja. Dokler izplačilna blagajna (to je navadno finančna direkcija) teh podatkov ne prejme, ne more nakazati pokojninskih prejemkov, niti prijeti z izplačevanjem že priznane in odmerjene pokojnine.

V knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru kupite pisarniške potrebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znance. Tam dobite tudi merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo.

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Pošt. čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Kralj. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ

LJUBLJANA DELIKATESE SPECERIJA

Telef. 2673

Najnižje cene Sveže blago!

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA • Frančiškanska ulica

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. Lastna tvornica šol. zvezkov.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in pregrog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Priporočamo tvrdko

M. TIČAR

LJUBLJANA

za nakup pisarniških in šolskih potrebščin

Poravnajte naročnino!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, r. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd. Širite zadrugo misel med svojimi tovariši!